

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, 24 marca 2021 r.

W rocznicę śmierci Józefa i Wiktorii Ulmów oraz ich sześciorga dzieci, zamordowanych przez Niemców wraz z ośmiorgiem Żydów z rodzin Goldmanów, Gruenfeldów i Didnerów, którym udzielili schronienia we wsi Markowa na Podkarpaciu, wspominamy wszystkich Polaków, którzy – mimo groźby surowych represji – próbowali ratować Żydów przed Zagładą.

Niemiecka polityka okupacyjna w Polsce podczas II wojny światowej zmierzała do destrukcji wszelkich więzi solidarności między Polakami a Żydami – obywatelami zniszczonej II Rzeczypospolitej. Prawo niemieckie wprowadzało karę śmierci za pomoc prześladowanym Żydom. Utrata życia groziła nie tylko tym, którzy ukrywali Żydów lub pomagali im długofalowo. Zdarzało się, że wraz z ratującymi Niemcy mordowali także ich rodziny, domowników i sąsiadów. Niegodziwe ustawodawstwo, obowiązek denuncjacji i brutalne represje budowały atmosferę terroru i czyniły z Polaków zakładników zbrodniczej polityki III Rzeszy.

W tej sytuacji solidarność z Żydami była postawą heroiczną, zwłaszcza na tle kolaborantów, szantażystów, donosicieli – i innych obywateli wybierających współpracę z wrogiem. Z wielkim szacunkiem pochylamy się nad decyzjami tych, którzy ryzykowali życie własne i swoich najbliższych, aby okazać wsparcie żydowskim sąsiadom. Był to akt głębokiego człowieczeństwa i uznania Żydów za współobywateli, za „swoich”, wbrew niemieckiej intencji wyłączenia ich poza nawias społeczeństwa, odarcia z godności i wreszcie – eksterminacji. Otaczamy myślą szczególnie tych Polaków, którzy zapłacili za pomoc Żydom najwyższą cenę – tych, których Niemcy za to zamordowali. Ich losy w przejmujący sposób splotły się z losami ofiar Holokaustu. Zdarzało się zresztą wielokrotnie, że ratujący i ratowani ginęli w tym samym momencie.

Wszystkie te historie zasługują na to, by stać się trwałym składnikiem naszej wspólnej pamięci. Niektóre z nich trafiły już do świadomości zbiorowej, a ich bohaterom nadano tytuł Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Wiele innych czeka wciąż na odkrycie, zbadanie i udokumentowanie. Potrzebne są mądre praktyki pamięci i przemyślana edukacja. Wiele instytucji prowadzi działania, w ramach których utrwała i popularyzuje się wiedzę o Polakach zamordowanych przez Niemców za pomoc żydowskim współobywatelom. Pamiątkowe tablice odsłaniane są w miejscach zbrodni – we wsiach i małych miejscowościach, z udziałem rodzin ofiar i społeczności lokalnych. Uroczystości, w których uczestniczymy, są okazją do tego, by uczciwie opowiedzieć o Zagładzie narodu żydowskiego i o losach ratujących ich Polaków, o bezwzględnych realiach niemieckiej okupacji i o jej ofiarach, a także o heroizmie i o donosicielstwie.

Cierpienia Żydów i Polaków podczas II wojny światowej, choć różne w skali, nie powinny ze sobą rywalizować. Historie ofiar nie stanowią dla siebie konkurencji, lecz wzajemnie się uzupełniają, tworząc kompletny i prawdziwy obraz niemieckiego nazistowskiego terroru w okupowanej Polsce.

Muzeum Getta Warszawskiego

Zdjęcie: projekt „Zawołani po Imieniu” (

<https://instytutpileckiego.pl/pl/wydarzenia/zawolani-po-imieniu?setlang=true>)

Upamiętnienie Józefa Pruchniewicza, zamordowanego przez Niemców za pomoc

Żydom, Biecz, 23 marca 2021 r.

Data publikacji: 2021-03-24

Data wydruku: 2021-05-29 13:09

Źródło: <https://1943.pl/artukul/narodowy-dzien-pamieci-polakow-ratujacych-zydow-pod-okupacja-niemiecka-24-marca-2021-r/>